

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 299/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa a zo sudcov Libora Duřu a Miroslava Duriřa (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, IČO 36 853 186, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Frantiřek Sedlačko, PhD., LL.M., proti uzneseniu Okresného súdu Galanta č. k. 10 Cb 5/2014-683 z 2. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. apríla 2022 a doplnenou 9. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 Cb 5/2014-683 z 2. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a požaduje náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 Cb 5/2014 domáhal zaplata sumy 767 088 eur s príslušenstvom z titulu pohľadávky postúpenej rámcovou zmluvou o podmienkach na odplatné postúpenie pohľadávok. Okresný súd rozsudkom z 24. júna 2019 žalobu zamietol a žalovanému [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“), priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Rozsudok okresného súdu potvrdil Krajský súd v Trnave rozsudkom z 29. júna 2021.

3. Okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 5/2014-655 z 27. októbra 2021 uložil sťažovateľovi povinnosť na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 71 309,84 eur pozostávajúcich zo súdneho poplatku vo výške 33 193,50 eur a trov právneho zastúpenia vo výške 38 116,34 eur.

4. Proti uzneseniu okresného súdu z 27. októbra 2021 podal sťažovateľ sťažnosť, keď spochybňoval vyúčtované trovy právneho zastúpenia, resp. účelnosť niekoľkých úkonov právnej služby. O sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 2. februára 2022 tak, že ju zamietol.

5. Okresný súd poukázal na uznesenie vyššieho súdneho úradníka, na sťažnosť sťažovateľa a vyjadrenie žalovaného k tejto sťažnosti. Okresný súd uviedol, že priznanie trov konania z titulu súdneho poplatku za odpor bolo opodstatnené, keďže žalovaný súdny poplatok zaplatil v priebehu konania, t. j. do právoplatného skončenia konania vo veci.

6. K náhrade trov právneho zastúpenia za účasť na pojednávaní 10. apríla 2017 v plnej výške okresný súd uviedol, že predmetné pojednávanie nebolo odročené bez prejednania veci. Právny zástupca sťažovateľa na uvedenom pojednávaní žiadal, aby vzhľadom na predložený znalecký posudok č. 4/2016 nariadil okresný súd znalecké dokazovanie na účely preskúmania vecnej správnosti záverov tohto znaleckého posudku. Následne právny zástupca žalovaného doručil krátkou cestou vyjadrenie žalovaného k veci, pričom okresný súd toto vyjadrenie predložil právnenému zástupcovi sťažovateľa. Okresný súd uviedol, že za každé „*vecne otvorené pojednávanie (t. j. pojednávanie, pri ktorom došlo k uplatneniu vecných námietok stranou konania alebo na ňom boli predložené, či vykonané dôkazy) patrí úspešnej strane konania náhrada nákladov, ktoré v danom prípade spočívajú v trovách právneho zastúpenia strany.*“.

7. Podanie žalovaného z 24. septembra 2015 bolo podaním, ktorým sa právny zástupca žalovaného vyjadril k sťažovateľom navrhnutému dokazovaniu, a to k navrhnutému výsluchu svedkov, teda využil možnosť procesnej obrany. Podanie žalovaného zo 14. apríla 2016 bolo podaním vo veci samej, keďže ním právny zástupca žalovaného reagoval na povinnosť okresného súdu, ktorá mu bola uložená na pojednávaní 7. apríla 2016. Z týchto dôvodov žalovanému patrila náhrada trov právneho zastúpenia za tieto úkony.

8. Výdavky vynaložené na znalecké posudky okresný súd považoval za účelne vynaložené, keďže „*nimi žalovaný sledoval cieľ získať hodnoverné posúdenie právneho vzťahu medzi sporovými stranami. Podľa názoru súdu, nešlo o bezúčelné znalecké posudky, nakoľko sám žalobca na pojednávaní konanom dňa 10. 04. 2017 žiadal, aby súd nariadil znalecké dokazovanie za účelom preskúmania vecnej správnosti záverov ZP č. 4/2016, čiže uvedený znalecký posudok považoval za dôkaz, ktorým právny zástupca žalovaného bránil práva svojho klienta v jeho prospech.*“. Uvedenými znaleckými posudkami žalovaný realizoval procesnú obranu a boli podkladom na obhájenie jeho záujmu v spore. Vyšší súdny úradník pri priznaní výdavkov na znalecké posudky vychádzal z listinných dôkazov predložených právnym zástupcom žalovaného (vyúčtovanie odmeny za znalecký úkon a faktúra).

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že napadnutým uznesením bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6

ods. 1 dohovoru). Okresný súd sa dostatočne nevenoval námietkam sťažovateľa uvedeným v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

10. S poukazom na § 251 Civilného sporového poriadku sťažovateľ argumentuje, že súd môže priznať úspešnej strane náhradu iba tých výdavkov, ktoré súčasne spĺňajú všetky zákonné kritéria, t. j. sú preukázané, dôvodné a účelné. Trovy strany musia byť v príčinnej súvislosti s jej procesným postojom k predmetu konania, t. j. ich vynaložením sa sleduje procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná obrana proti uplatnenému nároku protistrany.

11. S prihliadnutím na uvedené princípy náhrady trov konania tak žalovanému priznaná náhrada trov „za (svojvoľne obstarané) súkromné znalecké posudky č. 4/2016 zo dňa 15. 6. 2016 a č. 3/2017 zo dňa 5. 12. 2017 nepatrí, pretože pre rozhodnutie súdu vo veci samej boli úplne irelevantné. Súd totiž žalobu zamietol z dôvodu, že sťažovateľa nepovažoval za veriteľa uplatnenej pohľadávky po jej cesii. Prvoinštančný súd v odseku 47 svojho rozsudku výslovne konštatoval, že všetky ďalšie argumenty strán považuje pre rozhodnutie vo veci za nerozhodné.“.

12. Náklady na vypracovanie znaleckých posudkov z vlastnej iniciatívy žalovaného a bez výzvy súdu nemožno považovať za odôvodnené a účelne vynaložené trovy.

13. Sťažovateľ namietal, že žalovanému bola priznaná náhrada za vypracovanie znaleckých posudkov v nesprávnej výške (za vypracovanie znaleckého posudku č. 3/2017), v rozpore s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a so zákonom č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“).

14. Vyúčtovanie znalečného sa podľa § 16 ods. 3 vyhlášky podáva spolu so znaleckým úkonom, pričom táto úprava nadväzuje na § 3 ods. 2 písm. a) zákona o znalcoch, keď sa tarifná odmena určuje s prihliadnutím na skutočný počet hodín, ktoré znalec vynaložil na svoju činnosť. Žalovaný si objednal vypracovanie znaleckého posudku 1. novembra 2017, znalec vypracoval znalecký posudok 5. decembra 2017. Vyúčtovanie je už z 25. októbra 2017, keď ešte znalec nemohol vedieť výšku tarifnej odmeny vychádzajúcu zo skutočného počtu vynaloženej znalečnej činnosti. Vyúčtovať znalečné mohol znalec najskôr 5. decembra 2017.

15. Znalec si vyúčtoval odmenu vo výške tarifnej hodinovej odmeny podľa § 3 ods. 1 vyhlášky (13,28 eur), avšak suma znalečného bola „pravdepodobne určená bez ohľadu na rozsah skutočne vykonanej znaleckej činnosti. Znalec totiž nemohol 25. 10. 2017 vedieť, že vypracovanie znaleckého posudku mu bude trvať práve 210 hodín... Takýto rozsah pritom nezodpovedá času vypracovania posudku (24 pracovných dní) ani reálnemu výsledku, ktorý bol predložený ako znalecký posudok.“.

16. Znalec si vyúčtoval odmenu v nesprávnej výške – na sústredenie podkladov potreboval 60 hodín, bola vyčíslená suma 1 434,24 eur namiesto sumy 796,80 eur (13,28 eur × 60 hodín); za rozbor a štúdium podkladov v rozsahu 110 hodín vyúčtoval sumu 2 629,44 eur namiesto sumy 1 460,80 eur (13,28 eur × 110 hodín) a za spracovanie posudku v rozsahu 40 hodín si vyúčtoval sumu 956,16 eur namiesto sumy 531,20 eur (13,28 eur × 40 hodín). Z vyúčtovania pritom nevyplýva uplatnený nárok na zvýšenie odmeny alebo vykonanie znaleckého posudku bezodkladne.

17. Ešte aj pri prípadnom zvýšení odmeny podľa § 12 vyhlášky o 50 % uplatnená suma nezodpovedá takému zvýšeniu – za sústredenie podkladov v sume 1 195,20 eur, za rozbor a štúdium v sume 2 191,20 eur a za spracovanie posudku v sume 796,80 eur.

18. Sťažovateľ tiež namietal nesprávne priznanie trov právneho zastúpenia – za písomné podanie na súde z 24. septembra 2015 z dôvodu neúčelnosti, keď žalovaný bez relevantného dôvodu zaslal súdu podanie tri dni pred pojednávaním, ktoré bolo odročené z dôvodu predvolania svedkov; za písomné podanie na súde zo 14. apríla 2016, ktoré je iba prípisom, ktorým žalovaný zaslal súdu dôkazy, za čo mu nepatrí náhrada; za účasť na pojednávaní 10. apríla 2017, keďže na ňom nedošlo k prejednaniu veci.

19. Okresný súd neskúmal, či bolo znalečné uplatnené v súlade s vyhláškou ani či išlo o účelne vynaložené výdavky. Odôvodnenie napadnutého uznesenia bolo len stručné s odkazom na to, že aj sťažovateľ žiadal nariadiť znalecké dokazovanie na preskúmanie správnosti znaleckého posudku č. 4/2016. Uvedené odôvodnenie nemožno považovať za riadne odôvodnenie.

20. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukázal na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 300/2021 z 30. novembra 2021, v ktorom ústavný súd uskutočnil ústavnoprávny prieskum týkajúci sa vyúčtovania výšky znalečného. Ústavný súd v náleze uviedol, že súd je povinný konať kontradiktórne a riadne preskúmať námietky strany k uplatneným trovám vrátane znalečného.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením, ktoré je podľa neho arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

22. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

23. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok

porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

24. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom. Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). V súvislosti s nastolenou problematikou ústavný súd stabilne judikuje, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by totiž mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, IV. ÚS 182/09, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

25. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania považuje za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania (strany sporu), ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Problematika náhrady trov konania by takto mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, IV. ÚS 604/2018).

26. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného rozhodnutia o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014, IV. ÚS 604/2018, IV. ÚS 341/2020).

27. Odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom. Okresný súd primeraným, logickým a zrozumiteľným spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo zamietol jeho sťažnosť, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery okresného súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku týkajúcich sa trov konania a ich náhrady.

28. Je zjavné, že okresný súd sa sťažovateľovými námietkami zaoberal – osobitne odôvodnil výšku priznanej náhrady trov právneho zastúpenia vo vzťahu k trom sťažovateľom namietaným úkonom právnej služby. Ústavný súd bez ďalšieho odkazuje na adekvátne odôvodnenie napadnutého

uznesenia v tomto smere, pričom tieto právne závery okresného súdu nepovažuje za prejav svojvôle.

29. Pokiaľ ide o náhradu nákladov za vypracovanie znaleckých posudkov – z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, z akých podkladov okresný súd pri priznaní náhrady týchto trov vychádzal, t. j. prečo ich považoval za preukázané. Okresný súd tiež odôvodnil dôvodnosť a účelnosť týchto trov s poukazom na to, že sám sťažovateľ v priebehu napadnutého konania žiadal nariadiť znalecké dokazovanie na účel verifikácie záverov znaleckých posudkov. Je zrejmé, že sám sťažovateľ závery predložených znaleckých posudkov považoval v nejakom smere za relevantnú obranu žalovaného proti nároku, ktorý proti nemu uplatnil. Skutočnosť, že napokon okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol z iného dôvodu a závery predmetných znaleckých posudkov neboli určujúce pre meritórne rozhodnutie, nie je sama osebe relevantná. Je úplne prirodzenou taktikou procesných strán uplatniť nejaký hmotnoprávny nárok na podklade alternatívnych titulov, resp. založiť procesnú obranu na viacerých dôvodoch. Je zjavné, že podobný postup volil aj žalovaný, ktorý namietal nedostatok aktívnej legitimácie sťažovateľa, nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie a napokon znaleckými posudkami tiež analyzoval samotnú povahu vzťahov medzi relevantnými subjektmi a tiež povahu služieb, ktoré poskytoval (porovnaj body 22, 23 a 24 rozsudku z 24. júna 2019, v ktorých okresný súd analyzoval obsah týchto znaleckých posudkov). Ak teda okresný súd rozhodol len na základe jedného z týchto dôvodov v prospech žalovaného, pričom už neskúmal opodstatnenosť iných dôvodov obrany, nie je tým daná neúčelnosť a nedôvodnosť nákladov, ktoré žalovaný ako procesná strana vynaložil na podporu a preukázanie tohto iného dôvodu obrany, ktorý v priebehu konania zjavne mal určitú relevanciu k veci samej.

30. Skutočnosť, že vyúčtovanie za znalecký úkon má skorší dátum ako deň vypracovania znaleckého posudku, nie je sama osebe relevantná. V tomto smere odkazuje ústavný súd na obranu žalovaného, ktorý uvedené považoval za zrejmú nesprávnosť alebo pisársku chybu. Sťažovateľ relevantne nespochybnil ani správnosť vyúčtovania znaleckého. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že znalec účtoval odmenu podľa § 3, § 5, § 12, § 14, § 17 vyhlášky, pritom § 12 vyhlášky predpokladá zvýšenie odmeny nielen o 50 %, ale napr. aj o ďalších 30 % za splnenia špecifikovaných podmienok. Sťažovateľ nijako nepreukazuje neadekvátnosť času 210 hodín na vypracovanie znaleckého posudku (napr. odkazom na jeho rozsah a pod.), uvádza len svoj názor, že takýto rozsah je neadekvátny.

31. Neobstojí odkaz sťažovateľa na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 300/2021, keďže v uvedenej veci išlo o odlišné skutkové okolnosti. Ústavný súd zohľadnil úplnú absenciu kontradiktórnosti pri rozhodovaní o trovách konania, keď v uvedenej veci rozhodoval priamo sudca, a nie vyšší súdny úradník, sťažovateľ teda nemal k dispozícii sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka a zároveň nemal možnosť oboznámiť sa s vyúčtovaním znalca a výšku vyúčtovania nijako namietat'. Obdobne sťažovateľ preukazoval zjavnú neadekvátnosť vyúčtovania poukazom na rozsah samotného znaleckého posudku (25 strán) a počet vyúčtovaných hodín (v prepočte 6 mesiacov).

32. V aktuálne prerokúvanej veci rozhodoval vyšší súdny úradník, sťažovateľ podal sťažnosť a zjavne mal možnosť sa oboznámiť s rozsahom vyúčtovania za znalecké posudky (najneskôr z odôvodnenia uznesenia vyššieho súdneho úradníka) a mal možnosť proti ich výške namietat'.

V prerokúvanej veci sťažovateľ nijako nepreukazoval zjavnú neadekvátnosť vyúčtovaného času (27 dní) vo vzťahu k znaleckému posudku poukazom na jeho rozsah, kvalitu, náročnosť obsahu a pod.

33. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

34. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu